

PODELITEV MURKOVE NAGRADE, MURKOVIH PRIZNANJ IN MURKOVE LISTINE ZA LETO 2018/2019

Sinagoga Maribor, 11. november 2019

Slovensko etnološko društvo je v ponedeljek, 11. novembra 2019, ob 17. uri v Sinagogi Maribor slovesno podelilo stanovske nagrade za najvišje dosežke na področju etnologije za leto 2018/2019 v Republiki Sloveniji, Murkovo nagrado, Murkova priznanja in Murkovo listino.

Slovensko etnološko društvo že več kot 40 let povezuje stanovske člane, etnologinje in etnologe ter tiste, ki imajo radi etnologijo in so se kot ljubitelji v društvo vključili že leta 1975, kar pomeni, da je društvo praznovalo že 45-letnico delovanja. Ob številnih dogodkih in srečanjih, ki jih pripravlja, ima posebno mesto dogodek v čast odličnosti kolegic in kolegov, pripravljen v času hvaležnosti za dobre letine, na god sv. Martina. Enajstega novembra 2019 je SED že trintridesetih podelilo nagrade, ki so jih leta 1986 ustanovili takratni člani društva in jih poimenovali po znanstveniku dr. Matiji Murku.

Prireditve v Mariboru je potekala v čast Murkovi nagradenki za leto 2018, dr. Maji Godina Golija. Svoje mesto je takole opisala:

Maribor je mesto številnih podob. Vsakdo, ki ga obiše, ga dojema drugače, vsakdo, ki v njem živi, z njim čuti, ga doživlja in o njem razmišlja po svoje. Mesto, ki navdušuje s svojo slikovito okolico, milo klimo in bogatimi naravnimi danostmi. Mesto, ki je znano po odprtih, veselih ljudeh, v katerem se kmalu, kot je v 19. stoletju pretanjeno opisal narodopisec, dobro počutijo tudi tujci. Maribor, ki je stoletja kulturno, izobraževalno in upravno središče štajerskih Slovencev, gospodarsko središče severovzhodne Slovenije, nekoč najmočnejši industrijski center Jugoslavije, je tudi mesto, ki se je zlomilo, obubožalo in začelo nazadovati v spremenjenih gospodarskih in političnih razmerah zadnjih treh desetletij. Je mesto, ki išče, tudi s pomočjo etnologin in etnologov, svojo identiteto in razvojni potencial za prihodnost.

Zbrane sta na prireditvi pozdravila Alenka Černelič Kroselj, predsednica Slovenskega etnološkega društva, ter gostitelj prireditve in župan Mestne občine Maribor, Aleksander Saša Arsenović, ki je povedal nekaj besed o kulturnem delovanju Maribora.

Sinagogo Maribor, eno najstarejših v Srednji Evropi, nenavaden, pa vendar prijeten ambient, ki je med najpomembnejšimi spomeniki judovske kulturne dediščine v

Sloveniji, je na kratko predstavil njen direktor Boris Hajdinjak. Z Ministrstva za kulturo RS, pomembnega deležnika SED-a, pravzaprav glavnega financerja Slovenskega etnološkega društva kot nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju kulturne dediščine in znanosti, se je slavnostne podelitve udeležil Silvester Gaberšček, vodja Sektorja za nepremično kulturno dediščino.

Slavnostna govornica je bila dr. Maja Godina Golija, prejemnica Murkove nagrade za življenjsko delo za leto 2018. O Mariboru, njegovem urbanističnem in gospodarskem razvoju, njegovih trgih in ulicah ter ljudeh piše že več kot tri desetletja. Njene izvirne raziskave in objave na temo etnologije mest so dale nesporen zagon etnološkim pa tudi drugim raziskavam mest in mestnega prebivalstva. Njen govor je objavljen v posebnem prispevku pričujoče številke *Glasnika SED*. Poleg izjemno angažiranega govora, v katerem se je dotaknila vloge etnologije in raziskovalnega dela v sodobni družbi oz. njenega odnosa do dela etnologov raziskovalcev, se je dr. Godina Golija izkazala kot odlična organizatorica. Ob dejstvu, da za njo ni stala samostojna etnološka institucija, se je odlično znašla v lokalnem okolju, ki jo je podprlo tako finančno kot z donacijami in tako izkazalo spoštovanje do njenega raziskovanja Maribora in Mariborčanov.

Murkove nagrajence za leto 2019 je predstavil predsednik Komisije za Murkove nagrade, Murkova priznanja in Murkove listine dr. Marko Terseglav. Murkovo nagrado za življenjsko delo na področju etnološkega muzealstva je prejela Ivica Križ, kustosinja etnologinja, ki je v svojem dolgoletnem delu v Dolenjskem muzeju opravila neprecenljivo terensko delo ter pripravila številne razstave in jih pospremila z obsežnimi katalogi. Svoje delo je poglobljeno predstavila v intervjuju s sodelavko Majdo Pungerčar na etnološkem večeru Pogovor z Murkovo nagradjenko decembra 2019 v Slovenskem etnografskem muzeju, več o tem pa v samostojnem prispevku.

Murkovo priznanje za odmevno razstavo in katalog *Zakaj valentinovo, če imamo gregorjevo?* s podnaslovom *Praznovanje gregorjevega na Slovenskem danes* je prejel kustos Tržiškega muzeja dr. Bojan Knific. Opozarja na poplavo vdorov tujih praznikov v slovensko kulturo, predvsem valentinovega, in posnemanje turističnih programov tudi v okoljih, kjer določena šega nima tradicije. Slovensko javnost o pomenu lastne nesnovne kulturne dediščine

* Mag. Tita Porenta, prof. zgodovine in univ. dipl. etnologinja, muzejska svetnica, Muzeji radovljiške občine; titaporenta@gmail.com.

Murkovi nagrajenci za leto 2019: dr. Bojan Knific, Danijel Cvetko, Ivica Kríž in Iztok Ilich (od leve proti desni). Foto: Alenka Čas, Maribor, 11. november 2019.

na sodoben način ozavešča z z raziskavo podprtimi novimi obrazi slovenske pomladne šege na predvečer godu sv. Gregorja in s primerjavo s podobnimi manifestacijami v Evropi. Murkovo listino za ohranjanje in oživljanje tradicije in etnoloških posebnosti kraja so prejeli Danijel Cvetko in Kulturno etnološko in turistično društvo Josipdola ter Iztok Ilich. Poslanstva društva, ustanovljenega leta 2004, so med drugim razvijanje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in skrb za etnološke posebnosti, raziskovanje zgodovine in vključevanje v razvoj turističnih znamenitosti Josipdola; etnolog ga bomo bolje spoznali na eni od naslednjih ekskurzij v organizaciji Slovenskega etnološkega društva. Prebivalci Josipdola so si v preteklosti kruh služili s steklarstvom, z gozdarstvom in s kamnoseštvom. Te so predstavili v lokalnem muzeju na prostem, ki ga je soustvaril lokalni turistični vodič in prejemnik Murkove listine Danijel Cvetko.

Iztok Ilich, etnolog po duši, dolgoletni in stalni spremljevalec Slovenskega etnološkega društva in sodelavec *Glasnika SED*, v katerem bralstvo obvešča predvsem o etnoloških publicističnih novostih, se je odlikoval tudi kot avtor nekaterih odmevnejših knjig s področja ohranjanja kulturne dediščine, njegovo neprecenljivo delo na terenu pa se izkazuje v posredovanju fotografij, zvočnih in terenskih zapisov, ki jih hrani Slovenski etnografski muzej.

Program je povezovala Julija Klajnsčak Vedlin, z akustično glasbo pa ga je pospremil znani slovenski pesnik, glasbenik in kantavtor Peter Andrej, znan kot producent največjega slovenskega kantavtorskega festivala – KantFes.

Po uradnem delu je sledil sproščen pogovor kolegov etnologov in gostov ob izbrani hrani in žlahtni kapljici, ki jo je za udeležence murkovanja izbrala gostiteljica dr. Maja Godina Golija.